

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra ADSKILLIGT AF JOHANNES EVALD (1771)

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 34. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald04val-shoot-idm139761564684352.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Jeg vil ikke subtilisere ved at erindre, hvor umueligt det er at frembringe Skygger af alle Slags Farver, og i Særdeleshed blege, som kan skee ved en hver meer eller mindre igiennemskinnende Materie. Det vilde være utidigt, da jeg ikke kunde tilgive mig selv, om jeg nogen Tid havde forestilt mig Frygten som et Legeme, hvis Gud veed hvor mange Skygger havde forfulgt Philet, og det, saavit man, naar det tages i den Forstand, maae slutte af Sammenhængen, uden at den selv fulgte med. - Thi det var unaturligt om Philet, som vil give en halv Fortvivlelse tilkiende, skulde sige sig blot forfulgt af dens Skygger, naar han var forfulgt af denne Skrækkelige selv; uden at tage den bekiendte Regel i Betragtning; at Benævningen altid bør skee fra det vigtigste. En Regel, der binder en Digtere, som bør tiest outrere sine Billeder, meer end nogen anden. - Om den og havde fulgt med burde den rimeligviis kun gjøre en Skygge. Men hvor forvirred, hvor barnagtig et Begreb! Og dog kan dette, som jeg nu seer, virkelig forbindes med det Udtryk: Frygtens blege Skygger. Men jeg forbandt det ikke dermed. - Ved Skygger har jeg ønsket, 35 at mine Læsere saavel som jeg her vilde forstaae Skygge-Billeder, Fantomer, Spøgelseser, disse græsselige Chimærer, som avlede af Frygten bedre skildres af den, end af nogen Digtere. Jeg troede, og det gav Anledning til min Feiltagelse, at den Friehed, hvormed f. Ex. de beste Romere i denne Forstand betiene sig af Umbra og de rigtigst skrivende Tydske af Schatten, uden at nævne andre, berettigede mig til dette Ønske. Men da det er slaaet mig Feil, bliver intet tilovers for mig, uden, som jeg før erindrede, enten at slette mit Udtryk ud, eller, det som jeg har valgt, at forklare mig ved en Note. For, saavit som det staaer til mig, at gjøre mig tydelig, vil jeg forsøge at oplyse min Mening med et Exempel. Naar en Mordere i de skrækkelige Forestillinger, som ere uadskillelige fra hans mørke Siæl, siges hvert Øyeblik at see Bøddelen over Hovedet paa sig, da er denne Bøddel en af dem, som jeg har kaldt Frygtens Skygger. Men de Skygger, som forfulgte Philet har jeg kaldet blege, for paa nogen Maade at tilkiendegive, at det meere var Forestillinger om den Nød og de Ulykker der forestod andre, som bragte ham saa nær til Fortvivlelse, end nogle af de ubehagelige Udsigter, som røre enten fra Unøysomhed eller fra en ond Samvittighed, og som ere en Verdslig-viis saa uanstændige. -